

Malmö stad
Stadskontoret

SDF 24 november 2009

Svar K11 kansliet senast 5 nov-09

2009-09-09

Fritidsnämnden
Sociala resursnämnden
Utbildningsnämnden
Stadsdelsfullmäktige Centrum
Stadsdelsfullmäktige Fosie
Stadsdelsfullmäktige Husie
Stadsdelsfullmäktige Hyllie
Stadsdelsfullmäktige Kirseberg
Stadsdelsfullmäktige Limhamn/Bunkeflo
Stadsdelsfullmäktige Oxie
Stadsdelsfullmäktige Rosengård
Stadsdelsfullmäktige Södra Innerstaden
Stadsdelsfullmäktige Västra Innerstaden
Gymnasieskolornas Elevråd genom utbildningsförvaltningen
PIK Paraplyorganisation för icke kommunal barnomsorg
Region Skåne
SACO
SKTF
ST
TCO
Vårdförbundet
Lärarnas riksförbund
HRF
HTF
LO
SSR
Svenska kommunalarbetarförbundet
Nätverket för gymnasiefriskolorna
Noaks ark
Positiva gruppen
RFSL
RFSU
Läraryrket

2009-09-17

LB 537-09/975

G. Juddbäck

Kerstin I. Björkqvist

Ärendet: **Förslag till strategi och handlingsplan för sexuell hälsa 2010-2017**

Ärendet, med vårt Dnr **KS-KOM-2009-00373** överlämnas till ovanstående för yttrande.

Svaret ställt till kommunstyrelsen, ska vara stadskontorets expedition, tillhanda **senast 2009-12-01 kl 12.00**.

Yttrandet översändes dessutom till handläggaren på stadskontoret via FirstClass.

Handläggande tjänsteman på stadskontoret är Mats Sundbeck.

Malmö som ovan

Enligt uppdrag

Britt-Marie Johansson, Stadskontoret

STADSKONTORET
August Palms Plats 1
SE-205 80 Malmö
Tel. +46 40 34 10 00
Org.nr. 212000-1124
info@malmo.se
www.malmo.se

Malmö stad

Stadskontoret

Dnr:	373/09
Handl.	4

Handläggare: Mats Sundbeck**Datum:** 2009-09-01**Initierare:** Stadskontoret**Ärende:** **KS-KOM-2009-00373****Förslag till strategi och handlingsplan för sexuell hälsa 2010-2017****Inkom till ks:** 2009-08-03**Sammanfattning:**

Malmö stad har sedan 1999 haft ett program för sexuell hälsa. Sedan programmet antogs har flera faktorer förändrats t ex ohälsopanoramata, insatsbehov men också att Malmö stad ökat insatserna både i kärnverksamheter och startat nya program t ex kvinnofridsprogrammet. Kommunstyrelsen gav med anledning av detta folkhälsoenheten, stadskontoret, i uppgift att revidera program Sexuell hälsa.

Det aktuella förslaget till strategi för att främja sexuell hälsa bygger på en strategidokument med *ett* visionsmål: Malmö invånarens sexuella och reproduktiva hälsa skall vara god och fri från negativa följder samt *fem* strategiska mål där majoriteten är konkreta, mätbara samt möjliga att uppnå: Invånare i Malmö skall ha lätt tillgänglighet till information kring sexuell och reproduktiv hälsa. Färre ska smittas med hiv och sexuellt överförbara infektioner. Oönskade graviditeter ska minska. Prostitution samt sexuellt våld, sexuella övergrepp och könsstympning ska minska. Diskriminering och kränkning på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och hiv-infektion ska minska. Sexuella trakasserier skall minska.

De strategiska målen görs tillämpbara med två på varandra följande handlingsprogram. Det första handlingsprogrammet innehåller mål som riktar sig till alla förvaltningarna men fokuserar på stadsdelarnas verksamheter för individ och familj, barn och ungdom samt vård och omsorg. Tre program mål riktar sig inte direkt till någon förvaltning utan täcker åtgärder inom riskgrupper vilka är prioriterade av Socialstyrelsen. Ett antal åtgärder är kopplade till program målen som bör utvecklas av förvaltningarna efter lokala förutsättningar.

Förslaget till ny strategi för sexuell hälsa skiljer sig framför allt från den gamla genom: En tydlig uppdelning mellan strategiska mål som är konkreta, mätbara och riktar sig mot effekter i befolkningen och handlingsprogram mål som också är konkreta och mätbara men är förbättringsmål för förvaltningarna. Flera av stadskontorets övriga avdelningar engageras framför allt i uppföljningen av insatserna men också i vissa fall, tillsammans med folkhälsoenheten, i stödet för genomförandet. Att förvaltningarna har ansvar för att utforma insatserna efter lokala förutsättningar. Ett tydligare samarbete med Region Skåne. En beskrivning av hur programmet skall utvärderas.

Folkhälsorådet beslutade om en redaktionell översyn av texten och att visionsmålet skulle ändras till " Malmö invånarens sexuella och reproduktiva hälsa skall vara god och sexualiteten fri från negativa följder."

Reservation lämnas av (fp) och (m).

Beslutsplanering:**Förslag till beslut:**

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att	sända föreliggande förslag på remiss enligt bifogad sändlista med svar senast 2009-12-01.
------------	---

Strategi och handlingsprogram för arbetet med
sexuell hälsa
i Malmö stad 2010–2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Strategi

1. Inledning	5
2. Vision	6
3. Strategiska mål	7
4. Andra strategier för sexuell och reproduktiv hälsa	9
5. Situationen i Malmö och Skåne	10
6. Malmö stads arbete med sexuell hälsa	15
7. Nationella, regionala o lokala organisationers arbete med Sexuell hälsa	18
8. Struktur för genomförande av strategi och handlingsprogram	20
9. Tidsplan	21
10. Uppföljning och utvärdering	22

Handlingsprogram

Vem berörs av detta handlingsprogram?	25
Mål för folkhälsoenheten	25
Mål för alla förvaltningar	26
Mål för barn och ungdom	28
Mål för individ och familj	31
Mål för vård och omsorg	33
Mål för övriga riskutsatta grupper	35
Referenser	39

1. INLEDNING

Sexuell och reproduktiv¹ hälsa berör alla människor. Som arbetsområde för en kommun innehåller ämnesområdet både ett hälsofrämjande - och ett förebyggande perspektiv. I Sverige finns det nationellt beslutade mål och riktlinjer för att förebygga sexuell ohälsa. För att genomföra de nationella riktlinjerna lokalt behövs en strategi och en sådan har funnits sedan 1999 i Malmö. Föreliggande strategi är en revidering av denna. Utvecklingen av en ny strategi har skett i samarbete med olika kommunala verksamheter, enheter inom Region Skåne och intresseorganisationer. I strategin ges en översikt av befintliga dokument och riktlinjer inom området internationellt, nationellt och regionalt. Den beskriver läget inom de olika verksamhetsfälten för sexuell hälsa, verk samma aktörer och målen för Malmö stad. Målen är indelade i ett visionärt mål och fem strategiska mål som är möjliga att nå inom strategiperioden. De strategiska målen kan inte enbart nås genom insatser inom Malmö stad utan det krävs samverkan med andra organisationer. För att göra strategin hanterbar är de strategiska målen konkretiserade i programmål och åtgärder i ett handlingsprogram. Handlingsprogrammets mål riktar sig till största delen till anställda i Malmö stad. För att göra programmålen nåbara krävs ytterligare precisering vilket får ske på förvaltningsnivå efter lokala förutsättningar.

Världshälsorganisationen, WHO, ser sexualiteten som en integrerad del av individen och som en del av dennes utveckling i alla faser av livet. Begreppet inkluderar fysiska, psykologiska och sociala komponenter. Sexualiteten påverkar personligheten och kan berika kommunikation, kärlek och relationer i livet och den påverkas av biologiska, psykologiska och sociala faktorer. De biologiska drivkrafterna är exempelvis lust och fortplantning; de psykologiska är det sociala sökandet efter närhet, ömhet, uppskattning och bekräftelse. En god och hälsofrämjande sexualitet kan uttryckas i identitet, trygghet, njutning och tillfredsställelse. Bland de negativa sidorna av sexualiteten finns till exempel sexuella övergrepp, sjukdomar, våld och diskriminering. WHO menar att den sexuella hälsan kräver ett positivt och respektfullt närmande till sexualitet och sexuella relationer, liksom möjligheten att få njutbara och säkra sexuella erfarenheter, fria från förtryck, diskriminering och våld (WHO, 1975, 2006).

Insatser skall innefatta alla människors lika värde och rättigheter oavsett kön, ålder, klassstillhörighet, etnisk eller kulturell bakgrund, sexuell läggning² eller hälsostatus.

-
1. Reproaktivt inbegriper hälsovård som hör samman med graviditet och förlossning. Begreppet används ofta i samband med sexuell hälsa.
 2. Sexuell läggning betecknar en persons sexuella orientering i fråga om parternas kön. Hetero-, bi- och homosexuallitet är de vanligaste.

2. VISION

Malmö invånares sexuella och reproduktiva hälsa skall vara god och sexualiteten fri från negativa följder.

3. STRATEGISKA MÅL

En förutsättning för att individen ska kunna ta medvetna beslut är kunskaper kring sexuell hälsa. Området för inte bara biologiska kunskaper eller vetskap om risker utan innebär också bland annat kännedom om lagstadda rättigheter och skyldigheter samt om vilka möjligheter det finns att få stöd och hjälp i kommunen men också hos andra organisationer.

Mål

Invänare i Malmö skall ha lätt tillgänglighet till information kring sexuell och reproduktiv hälsa.

En ökad spridning av sexuellt överförbara infektioner och hiv innebär ett hot mot individens sexuella och reproduktiva hälsa.

Mål

Färre ska smittas med hiv och sexuellt överförbara infektioner.

I begreppet hälsofrämjande sexualitet ingår att graviditeter ska vara önskade.

Mål

Önskade graviditeter ska minska.

Sexuell hälsa är ett tillstånd av fysiskt, emotionellt, mentalt och socialt välbefinnande i förhållande till sexualitet. Alla invånare bör ges förutsättningar att utveckla en god sexualitet. Kommerialisering av sexualiteten och en utsatthet för olika former av sexuellt våld minskar dessa förutsättningar.

Mål

Prostitution och sexuellt våld, sexuella övergrepp samt könsstympning ska minska.

Ett grundläggande villkor för en hälsofrämjande sexualitet är att alla är lika värda och skall behandlas därefter.

Mål

Diskriminering och kränkning på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck³ och hiv-infektion ska minska. Sexuella trakasserier skall minska.

3. Könsöverskridande identitet eller uttryck är ett lagstiftningsbegrepp som för personer som inte identifierar sig som man eller kvinna till exempel transpersoner.

4. ANDRA STRATEGIER FÖR SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA

Sverige har deltagit utvecklandet av ett flera internationella program och strategier kring sexuell hälsa till exempel konferensen om Befolkning och utveckling i Kairo 1994 och FN:s fjärde kvinnokonferens i Peking 1995. Ett aktivt samarbete finns bland annat med FN:s befolkningsfond (UNFPA), FN:s hiv/aids-program (UNAIDS), FN:s barnfond (UNICEF), Världshälsorganisationen (WHO), International Planned Parenthood Federation (IPPF).

I EU har kommissionen gjort en skrivelse om bekämpning av hiv/aids i EU och angränsande länder 2006-2009. Kommissionen har gett en organisation som IPPF en speciell status som samarbetspartner. Denna har i sin tur publicerat ett flertal policies om ett förebyggande arbete då det gäller sexuell hälsa.

I regeringens proposition Mål för folkhälsan (Prop. 2002/03:35) som antogs av Sveriges riksdag år 2003, anges två mål kring sexuell hälsa: "gott skydd mot smittspridning" och en "trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa" vilka grundas på sexuell njutning och känslomässig gemenskap. I begreppet ingår även ett säkert sexualliv utan sjukdomar och oönskade graviditeter samt frihet från fördomar, diskriminering och övergrepp.

I den av riksdagen antagna Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (Prop. 2005/06:60) betonas vikten av en öppenhet i hiv/aids-frågor, långsiktigt förebyggande arbete och insatser som genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Socialstyrelsen (SOS) har det övergripande ansvaret för det förebyggande arbetet gentemot hiv/aids och STI (Sexuellt Transmitterad Infektion). Idag finns det en nationell strategi vars huvudmål är att "Att begränsa spridningen av hivinfektion och andra sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar samt att begränsa konsekvenserna av dessa infektioner för samhället och för den enskilde." SOS har också tagit fram nationella program för kommunikation, klamydiaprevention och för att förebygga oönskade graviditeter (Socialstyrelsen 2008, 2009)

Sedan 2009 finns det en diskrimineringslag (SFS 2008:567) som bland annat förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Region Skåne har en strategi för sexuell och reproduktiv hälsa i Skåne, vars specifika målsättningar är att förebygga oönskade graviditeter, sexuellt överförbara infektioner och hiv/aids, sexuellt våld, könsstympning och prostitution samt våld och diskriminering på grund av sexuell läggning. Detta skall genomföras i samverkan med bland annat kommunerna (Region Skåne, 2004).

5. SITUATIONEN I MALMÖ OCH SKÅNE

Klamydia

Klamydia är en vanlig sexuell överförbar sjukdom som kan ha allvarliga konsekvenser om den inte behandlas. Sjukdomen blev anmälningspliktig 1988 och har sedan mitten av 1990-talet ökat snabbt i hela Sverige men även internationellt. I Skåne har det totala antalet fall av klamydia ökat från ca 2000 fall år 2000 till cirka 5000 nya fall 2008. I Malmö har klamydia ökat under samma period, från strax över 600 anmälda fall/år 2000 till ungefär 1600 fall/år 2008. Åldersgruppen 20–24 år står för högsta andelen nya fall under perioden (Smittskyddsinstitutet, Smittskydd Skåne). Om antalet fall av klamydia ökar är det en indikator för ökat risktagande beteende som oskyddade samlag.

Hiv/aids

Hiv började spridas i Sverige under 1980-talet. Tidigt drabbades män som har sex med män och intravenösa missbrukare. Efter att nya brosmsmediciner mot hiv infördes under mitten på 1990-talet har dödligheten minskat. Detta innebär bland annat att gruppen som lever med en hiv-infektion blir allt större i Sverige. Under 1990- och 2000-talet har smittan reducerats hos de intravenösa missbrukarna i Skåne. En trolig bidragande orsak till detta är den sprututbytesverksamhet som finns i Malmö och Lund. Under framför allt 2000-talet har antalet hiv-inficerade åter ökat i Sverige men procentuellt mer bland män som har sex med män och nyblända från länder där hiv/aids är vanligt. De sistnämnda står för över hälften av fallen 2008. Cirka 25 procent av de som smittats under 2008 är boende i Sverige och har smittats utomlands. Majoriteten av dessa har smittats på turistresor. Från år 2002 har det tillkommit 50–70 nya fall per år i Skåne. Antalet hiv-positiva som har sin behandlande läkare i Skåne var ungefär 650 år 2008. (Smittskyddsinstitutet, Smittskydd Skåne)

Övriga sexuellt överförda infektioner

Andra anmälningspliktiga⁴ sexuellt överförda infektioner har också ökat under 2000-talet. Sedan 2005 har runt 90 personer årligen diagnostiserats för gonorré vilket är en fördubbling sedan 1990-talet. I denna grupp är det främst bland unga heterosexuella och män som har sex med män som sjukdomen ökat. Cirka en tredjedel är smittade utomlands framför allt på turistresor. Syfilis, som oupptäckt är en allvarlig sjukdom, har hittills drabbat ett fåtal årligen, men har också börjat öka under 2000-talet. (Smittskyddsinstitutet, Smittskydd Skåne). Kondylom (värtvirus) och genital herpes har en hög spridning i befolkningen men är inte anmälningspliktiga sjukdomar vilket i sin tur ger bristfällig statistik. Vissa undergrupper av kondylom är en riskfaktor

4. Anmälningspliktiga sjukdomar är vissa infektionssjukdomar som måste anmälas till smittskyddsläkaren.

för att utveckla livmoderhalscancer. Genom att delta i de så kallade screeningtesterna som erbjuds alla kvinnor i Sverige ökar chansen till en tidigt upptäckt av förstadier till cancer. I framtiden kommer livmoderhalscancer att minska genom den vaccination som flickor i årskurs 5 och 6 kommer att erbjudas genom skolhälsovården från och med 2010.

Gönskade graviditeter:

Att mäta antalet önskade graviditeter är omöjligt. Därför används traditionellt mättet utförda aborter istället. Aborttal ses som en indikator för preventivmedelsanvändning men avspeglar också andra händelser och trender till exempel medialarm om faran med p-piller, arbetsmarknadssituationen och kulturella traditioner. Det totala aborttalet under de senaste 20 åren har pendlat mellan 17 och 21 aborter/1000 kvinnor/år i riket. Hos tonåringar ses också ett svängande förlopp. År 2008 gjorde tonåringar 24 aborter/1000 kvinnor/år. Flest aborter görs i åldersgruppen 20–24-åringar. Antalet aborter i olika åldersgrupper är högst i de tre storstadsområdena där till exempel tonårsaborterna i Malmö låg på 29 aborter/1000 kvinnor/år och det totala antalet aborter bland alla kvinnor var 25 aborter/1000 kvinnor/år, 2008. Malmö har bland de högsta födelsetalen i landet generellt men framför allt hos kvinnor under 19 år (Socialstyrelsen 2009). Ett mindre antal studier i Sverige och statistik från Danmark och Holland tyder på att invandrade kvinnor genomgår abort i högre utsträckning än inhemskt födda. Förklaringen till detta kan vara att sämre kunskaper om kroppen, bristande sex- o samlevnadsinformation i hemlandet samt dålig kännedom var preventivmedelsinformation erbjuds (Socialdepartementet 2009, s. 40).

Preventivmedel

Det finns idag ett stort utbud av preventivmedel avsedda för kvinnor som skydd mot graviditet. Kondom är det enda manliga preventivmedlet och också det enda som både skyddar mot sexuellt överförbara infektioner och oönskade graviditeter. I Region Skåne är p-piller och spiraler gratis upp till 21 års ålder och kondomer är lättillgängliga och gratis för ungdomar på ungdomsmottagningar. En genomgång av olika studier kring tonåringars preventivmedelsanvändning visar att av det senaste samlaget var cirka vart 4:e samlag helt oskyddat (Forsberg, 2006). I åldersgrupperna 25–49 år var vart 3:e samlag helt oskyddat (Lewin, 1998).

I Region Skånes folkhälsoenkät 2008 uppgav var fjärde man mellan 20 och 24 år att de använt kondom vid sitt senaste samlag (Region Skåne, 2009). Med stigande ålder lever fler personer i fasta förhållanden och har möjlighet att använda andra typer av preventivmedel. Med den med ökande ålder sjunkande kondom-användningen kan tolkas att preventivmedel i första hand används för att skydda mot oönskade graviditeter och i andra hand för att skydda mot sexuellt överförbara infektioner. De högsta STI-talen (Sexuellt transmitterad infektion) finns i gruppen 20–24-åringar. Detta beror bland annat på att antalet samlagspartners per per-

son har ökat parallellt med att kondom användningen sjunkit. Även i gruppen män som har sex med män var vart 3:e samlag oskyddat.

Diskriminering

Diskriminering av personer på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck och sexuell läggning är inte tillåtet i Sverige. Detta regleras av diskrimineringslagen. Sexuella trakasserier är en form av diskriminering och definieras vanligen som oöalkomet uppträdande av sexuell natur eller annat uppträdande grundat på kön, som påverkar kvinnors och mäns integritet på arbetsplatsen. Detta inkluderar också oöalkomet fysiskt, verbalt eller icke-verbalt uppträdande: Sexualiserat språkbruk och skällsord med sexuell anspelning är vanligt och uppfattas som ett exempel på diskriminering på skolor. I en genomgång av ett antal undersökningar i olika yrkesgrupper med olika frågeställningar kring trakasserier, uppgav 15–30% av kvinnorna att de utsatts för sexuella trakasserier (Jämo, 2006).

I en rapport från Arbetslivsinstitutet, säger sig bara var fjärde homo- eller bisexuell person vara öppen med sin sexualitet på sin arbetsplats (Statistiska centralbyrån, 2003). Frelkvensen av fördomar mot och diskriminering av homo- och bisexuella uppfattas som hög. Folkhälsoinstitutet har tagit fram undersökningar som visar på ett samband mellan upplevd diskriminering och ohälsa (Roth, 2006).

Våld och övergrepp

I Socialtjänstlagen nämns bland annat att kvinnor som utsatts för våld eller övergrepp i hemmet speciellt skall beaktas. Kommunfullmäktige beslutade 1999 om ett Handlingsprogram för insatser vid våld mot kvinnor i Malmö som reviderades 2007. Begreppet "våld mot kvinnor" definieras i handlingsprogrammet som kvinnomisshandel, våldtäkt och andra sexuella övergrepp, utnyttjanden som till exempel prostitution samt sexuella trakasserier. Det mesta av våld mot kvinnor sker i hemmet och förekommer i alla samhällsklasser och åldersgrupper. Antalet anmälda fall av sexualbrott har enligt Brottsförebyggande rådet ökat i Sverige under de senaste tio åren. Detta dels för att anmälningsbenägenheten har ökat generellt men även för att brottsligheten i sig kan ha ökat (Martens, 2008). I definitionen av sexualbrott ingår våldtäkt, sexuell utnyttjande, exhibitionism och annat sexuellt ofredande. Från år 2000 har mellan 300–400 sexualbrott anmälts årligen i Malmö (brå). Av dessa står våldtäkt och sexuell ofredande för de högsta antalen fall. Från olika studier uppskattas att 7–8% av kvinnor och 1–3% av männen utsatts för sexuella övergrepp någon gång under sitt liv (Socialstyrelsen, 2001). I offerundersökningar uppger endast 10–20 procent av dem som varit utsatta för brott att de anmälde detta till polisen vilket gör att mörkertalet är stort. Anmälningsbenägenheten är bland annat relaterad till om förövaren är känd eller inte samt hur grovt brottet är. Stort mörkertal har till exempel våldtäkt vilket främst drabbar unga kvinnor och begås av en känd gärningsman som förgriper sig på dem i

bostaden. Störst mörkertal gäller om offret är ett barn eller en ung person och speciellt om brotten begås inom familjen (Wartens, 2008). Det vanligaste i alla undersökningar är att förövaren är känd av barnet och finns i barnets närmiljö (Socialstyrelsen 1997).

En speciell riskgrupp är funktionshindrade kvinnor som är utsatta för fler övergrepp än andra kvinnor (Handu, 2007).

Brottsförebyggande rådets rapport Hatbrott 2008 anger att våldsbrott med homofobiska motiv ökat under hela 2000-talet. Till skillnad mot våldsutsatta kvinnor är gärningsmannen ofta okänd och brottet sker på offentlig plats (Brå, 2008). Våld i samkönade relationer pågår troligen i samma omfattning som i andra nära relationer. På grund av fördomar och okunskap avstår ofta offret från att anmäla det inträffade vilket gör att antalet fall är svårbedömt.

När det gäller hedersrelaterat våld finns en koppling till sexuell och reproduktiv hälsa då det ofta inskränker en persons rättighet att fritt välja en partner eller en livsstil.

Prostitution

Prostitution medför skador både för individen och för samhället och bottnar i en förnedrande syn på framför allt kvinnor. En omfattande kriminalitet är också vanlig i samband med prostitution, som till exempel människohandel för sexuella ändamål, misshandel, koppleriverksamhet och narkotikahandel. Sedan början på 90-talet har antalet individer inom gatuprostitution mer än halverats och 2008 fanns det ett 50-tal kvinnor "på gatan" i Malmö. Antalet är ganska stabilt men personerna skiftar vilket tyder på att det finns en kontinuerlig nyrekrytering av prostituerade. Den så kallade insynsskyddade prostitutionen är svår att studera, men troligen har delar av gatuprostitutionen flyttat till lägenheter och restauranger, där köp eller försäljning kan ske via mobiltelefon. De stora möjligheterna till sexhandel i Köpenhamn kan också ha medverkat till minskningen i Malmö. Internet har också blivit en arena för sexhandel där kontaktplatserna finns i en större region. Antalet hemsidor kring sexhandel i regionen har ökat under 2008. Manlig prostitution, där män säljer sex till andra män, finns men omfattningen är oklar.

Omfattningen av människohandel för sexuella ändamål är svår att bedöma i allmänhet. Samordning mellan myndigheter, stöd till offer och attitydförändringar i samhället ses som de viktigaste delarna i arbetet mot trafficking⁵. Regeringen överlämnade 2008 en handlingsplan mot trafficking och människohandel till riksdagen.

5. Med trafficking här avses handel med människor för sexuella ändamål

gen. Handlingsplanen skall följas upp 2011. Länsstyrelsen i Skåne, Migrationsverket, Malmö stad, Polismyndigheten i Skåne, Region Skåne och Åklagarmyndigheten har gemensamt skapat Samverkansplan mot människohandel för sexuella ändamål i Skåne (Länsstyrelsen, 2004).

Kvinnlig könsstympning

Kvinnlig könsstympning är förbjuden i Sverige enligt Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor (SFS 1982:316).

I Nationell handlingsplan mot kvinnlig könsstympning anger Socialdepartementet att barn enligt socialtjänstlagen ska garanteras trygga och goda uppväxtvillkor, vilket även innefattar frihet från könsstympning (Socialdepartementet, 2003). I Sverige finns det få bekräffade fall av aktuell könsstympning av barn men förekomsten är svår att mäta. Däremot finns det många kvinnor som är könsstympade som barn i sina hemländer. Målsättningen för Sveriges förebyggande arbete i frågan är att kvinnlig könsstympning ska upphöra och att befintliga offer ska få lämpligt stöd. I Malmö stads Handlingsprogram för insatser vid våld mot kvinnor anges att personal inom framför allt skola och socialtjänst behöver mer kunskaper för att bli bättre på att uppnårsamma personer som är utsatta för risken för könsstympning samt att veta hur man ska gå till väga vid misstanke om könsstympning. Dessutom behövs det mer kunskaper om hur flickor och kvinnor som redan utsatts för könsstympning bör bemötas.

6. Begreppet könsstympning är omdiskuterat både nationellt och internationellt. Det tidigare etablerade uttrycket omskärelse har ersatts både av våldshälsöorganisationen WHO och i svensk lagstiftning till förmån för könsstympning. Det finns för- och nackdelar med användningen av de olika begreppen, men i denna text används könsstympning, som är internationellt etablerat samt används i svenska föreskrifter och i lagstiftning.

6. MALMÖ STADS ARBETE MED SEXUELL HÄLSA

Samordning av arbetet är troligen en av de viktigaste faktorerna för framgång. Samordning betyder här att det finns en form av ledning som kan ge råd och stöd, prioritera resurser samt se till att väsentliga åtgärder verkligen genomförs. Samverkan är en annan viktig faktor. Dels att enheter inom staden samarbetar men också att Malmös förvaltningar samarbetar med sjukvården, intresseorganisationer och med universitet samt högskola. Sedan 1980-talet har det funnits en enhet som har haft till uppgift att koordinera det hiv-förebyggande arbetet inom Malmö stad. I och med att Malmö stads program för sexuell hälsa antogs 1999 utvidgades uppdraget till hela området sexuell hälsa. Sedan 2003 är det folkhälsoenheten på stadskontoret som är ansvarig för implementeringen. Som stöd för arbetet har det inrättats en styrgrupp, med representanter från olika förvaltningar i Malmö stad och från Smittskydd Skåne.

Flera mål i handlingsprogrammet gäller lagstiftade områden som styr kommunal verksamhet. En gemensam strategi kan sägas vara ett sätt att lyfta upp områdena och få olika förvaltningar att samverka kring målen. I Malmö stad finns det också andra handlingsprogram och strategier som fungerar på samma sätt och bitvis överlappar strategin för sexuell hälsa. Handlingsprogrammet för insatser vid våld mot kvinnor, prostitutionss-strategin, den tobaks- alkohol och drog/förebyggande strategin och den Europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå är exempel på sådana program.

Samtliga förvaltningar

Samtliga kommunala förvaltningar kommer i kontakt med området sexuell hälsa genom ansvaret att arbeta i enlighet med diskrimineringslagen. Tjänstemän som arbetar med barn och ungdomar har en skyldighet, enligt socialtjänstlagen, att anmäla om de misstänker att barn utsätts för våld eller sexuella övergrepp.

Skolan

Ansvaret för arbete med sexuell hälsa är mycket tydligt inom skolan som både har ett lagstadgat utbildningsuppdrag men också en hälsovårdande uppgift. Utifrån en kommungemensam skolplan lägger stadsdelsförvaltningarna upp lokala planer för förskola, grundskola och fritidsgårdar. Utbildningsförvaltningen ansvarar för gymnasiet och vuxenutbildningen. Skolledaren är enligt läroplanen ansvarig för att sex och samlevnadsundervisningen genomförs och kvalitetsutvecklas men är också ansvarig för att genomföra åtgärder mot kränkande behandling.

Läroplanerna för både de obligatoriska- och de frivilliga skolformerna talar om att undervisningen i kunskapsområdet sex och samlevnad ska ske ämnesövergripande. I skolplanen för Malmös skolor anges att sex-

uell läggning ska inkluderas i det interkulturella arbetet och syfta till att ge alla elever samma möjligheter.

I Socialstyrelsens riktlinjer för skolhälsovården, på högskole- och gymnasiet, rekommenderas att sexualitet, preventivmedel och STI (Sexuellt överförd infektion) skall tas upp i hälsoamtalen inom skolhälsovården.

Socialtjänsten

Socialtjänsten har ett övergripande uppdrag att stödja, hjälpa och skydda utsatta grupper i samhället. I konsekvens med socialtjänstlagen har socialtjänsten huvudansvaret för insatser mot bland annat prostitution, könsstympning, sexuella övergrepp, könrelaterat våld samt hedersrelaterat våld och förtryck. Speciella målgrupper enligt Socialtjänstlagen är barn och ungdom under 18 år samt äldre. Alla verksamheter som miss-tänker missförhållanden mot barn ska enligt denna lag anmäla detta till socialtjänsten. I socialtjänstlagen nämns också speciella utsatta grupper som missbrukare, personer med fysiska och psykiska funktionshinder samt brottsoffer. I Malmö stad finns Plan för individ- och familjeomsorgen som stöd för socialtjänstens arbete. Kommunens ansvar i frågan om våld mot kvinnor utgår också från socialtjänstlagen. Där anges att socialtjänsten ska arbeta för att ge kvinnor stöd och hjälp till förändring om de är eller varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet. Inom individ- och familjeomsorgen finns verksamheterna Kriscentrum för barn och ungdomar, Kriscentrum för män, Kriscentrum för våldsutsatta kvinnor och deras barn samt Embla – ett skyddat boende för unga kvinnor som utsatts för hedersrelaterat våld eller -förtryck. I handlingsprogrammet för insatser vid våld mot kvinnor anges att kommunens arbete med könrelaterat våld ska fokusera på sam-verkan och tvärsektorielle samarbete mellan aktörer på olika nivåer. Framtida utvecklingsområden är främst insatser mot unga förövare, stöd till anhöriga till den utsatta personen samt insatser som rör kvinnor över 25 år och som inte lever i någon fast relation.

År 2003 antog kommunfullmäktige i Malmö en strategi mot prostitutionen och det har inrättats en enhet för detta arbete. Inom enheten arbetar man med individer som köper och säljer sexuella tjänster och driver, tillsammans med UMAS Beredecentrum, behandlingsenheten Navet som är en mottagning för missbrukande prostituerade kvinnor. När det gäller människohandel för sexuella ändamål är en av socialtjänstens främsta uppgifter är att samordna omhändertagandet av den utsatte vilket i detta sammanhang innebär att bistå med personligt stöd och skyddat boende.

Även när det gäller hiv/STI och preventivmedel har socialtjänsten en viktig uppgift då det möter socialt utsatta ungdomar med ett allmänt riskbeteende.

Vård- och omsorg

Inom handikapp- och äldreomsorgen kan den dagliga verksamheten innebära att individer vårdas i hemmet eller har boende i kommunal regi. Detta innebär att personalen möter många delar av individens privatliv och behöver värna om vårdtagarnas integritet och acceptera dennes sexualitet. Eftersom kvinnor med funktionsnedsättning är mer utsatta för övergrepp än andra kvinnor ger det ett ansvar hos vård- och omsorgspersonal att uppmärksamma detta. Även ökad kunskap hos personal om hiv/aids är viktigt, eftersom antalet äldre som lever med hiv kommer att öka.

7. NATIONELLA, REGIONALA OCH LOKALA ORGANISATIONERS ARBETE MED SEXUELL HÄLSA

Det finns ett flertal organisationer inom området sexuell hälsa. En del av dessa har ett tydligt offentligt uppdrag medan andra frivilligt har påtagit sig ett sådant. På statlig nivå har Socialstyrelsen (SOS) ansvar för att utveckla, samordna, planera och följa upp det förebyggande arbetet som sker nationellt mot hiv/aids och vissa andra STI (Sexually Transmitted Infection). SOS övergripande uppdrag är att begränsa spridningen av hiv, sexuellt överförbara infektioner och blodburna sjukdomar samt att begränsa konsekvenserna av dessa infektioner. SOS utfärdar föreskrifter och allmänna råd, arbetar med kunskapsförmedling och utövar tillsyn inom abortområdet då det gäller sjukvården. Myndigheten ansvarar även för den officiella abortstatistiken. Smittskyddsinstitutet är en myndighet som ansvarar för epidemiologisk bevakning och skall främja skyddet ifråga om hiv/STI. Brottsförebyggande rådet (Brå) är en myndighet som arbetar för att brottsligheten skall minska och att tryggheten skall öka i samhället bland annat genom att sprida kunskap om brottsförebyggande arbete. Brå producerar även den officiella brottsstatistiken och tar fram metoder i det förebyggande arbetet. Statens folkhälsainstitut följer upp de nationella folkhälsomålen, analyserar utvecklingen inom området samt förser bland annat kommuner med forskningsresultat till exempel angående metoder. Statens Migrationsverk tar emot nyanlända i Sverige och ger primär information till dessa om bl a möjligheter till hälsokontroll. Skolverket är en myndighet som bland annat arbetar med skolor och förskolors kursplaner, kvalitetsutveckling, anknytning till forskning och metodutveckling.

Lokala samarbetspartners är Centrum för folkhälsa och miljö (CFM) som tillhör Region Skånes koncernstab. Denna ansvarar för strategisk planering inom området sexuell hälsa. Till sin hjälp har man enheten SRHR (Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) som tillhör Lunds universitet. Universitetskliniken UMAS där framför allt kvinno-, hud- och infektionsklinikerna samt Beroeendecentrum arbetar med frågor som berör sexuell hälsa. De tre försträmnda klinikerna har gemensamt byggt upp Centrum Sexuell hälsa som är en mottagning för hiv/STI och sexologi. En annan viktig enhet är mödravårdscentralerna som bl a ansvarar för preventivmedelsförskrivning och STI-undersökningar bland kvinnor. Ungdomsmottagningarna, som tillhör primärvården, arbetar med preventivmedel, abortrådgivning, hiv/STI-provtagning i ungdomsgruppen upp till 23 år. Flyktinghälsan, som tillhör primärvården, är en mottagning för nyanlända och flyktingar som ännu inte fått uppehållstillstånd. Inom hiv/STI-området arbetar de med provtagning och information. Smittskydd Skåne har regionens uppdrag att planera, organisera och leda smittskyddsarbetet i Skåne.

Malinö högskola och Lunds universitet är viktiga som forskningsenheter men också som utbildare av till exempel medicinsk personal, sacionomer och folkhälsovetare.

Malinöpolisén finns med som samarbetspartner när det gäller prostitutionfrågor. I Malinö finns också flera stora intresseorganisationer bland annat Noaks ark, Positiva gruppen, RFSU och RFSU. Dessa har olika inriktningar till exempel att sprida information i sexualpolitiska frågor, hiv-förebyggande information i riskgrupper, vara intresseföreningar för hiv-positiva eller homo-, bi- och transpersoner samt att arbeta med kurativt stöd. RFSU och RFSU driver tillsammans en sexualterapeutisk mottagning.

De ovan nämnda organisationerna har i de flesta fall skiftande uppdrag och verkar inte alltid på samma nivåer i samhället. Relationerna mellan organisationerna styrs av detta förhållande. I vissa fall finns en relativt tät samverkan till exempel har kommunstyrelsen i Malinö gett folkhälsoenheten i uppdrag att utveckla ett tätare samarbete med Region Skånes Centrum för folkhälsa och miljö när det gäller hiv/STI-förebyggande arbete. I andra fall samarbetar inte organisationerna direkt men har en samsyn när det gäller respektive insats.

8. STRUKTUR FÖR GENOMFÖRANDE AV STRATEGI OCH HANDLINGS PROGRAM

Dokumentet för arbetet med sexuell hälsa är uppdelat i en strategi med en vision och fem strategiska mål samt ett handlingsprogram där insatserna konkretiseras för olika förvaltningar och för vissa grupper. Strategimålen presenterar ett läge åtta år framåt i tiden det vill säga inom vilken tidsram man borde kunna se bestående framsteg. Strategin bygger på att två olika handlingsprogram genomförs under respektive fyra år. Om de båda handlingsprogrammets mål uppnås är det troligt att målen i strategin påverkas positivt. Detaljplanering av handlingsprogrammets åtgärder görs av förvaltningarna, eventuellt i samråd med folkhälsosenheten. Majoriteten av strategins mål är mätbara med nationellt och lokalt insamlad statistik.

Målen i strategin kommer inte att kunna nås av Malmö stads förvaltningar ensamma utan förutsätter att andra organisationer arbetar för dessa inom flera samhällssektorer. Malmö har dock inte något inflyrande över andra aktörer utan denna strategi riktar sig enbart till anställda i Malmö stad. De kommunala förvaltningarna är ansvariga för att uppfylla de antagna målen i handlingsprogrammet. Målen skall uppnås genom att förvaltningarna får stöd i att utveckla insatserna, uppföljningar och utvärderingar samt att utveckla olika former av samverkan med andra aktörer.

Det är stadskontoret som ansvarar för stöd, uppföljning av arbetet och rapport till kommunstyrelsen.

10. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Handlingsprogrammets åtgärder utvärderas under det tredje året och resultatet skall föreligga inför arbetet med det nästkommande handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammets åtgärder skall utvärderas med avseende på:

- Effekter som dels syftar på om målen uppfyllts men också värderar om det är själva insatsen som lett till resultatet eller om det beror på andra faktorer. I effektbegreppet ligger också en bedömning av effekter på andra grupper utanför de angivna målgrupperna.
- Kostnadseffektivitet.
- Hållbarhet. Denna kan mätas i hur stor del av programmålen som inordnats i ordinarie verksamhet framåt i tiden.

Uppföljning görs med kortare intervaller under tiden för respektive handlingsprogram och indikatorerna används som mått på uppfyllnadsgrad.

HANDLINGSPROGRAM

2010-2013

VEM BERÖRS AV DETTA HANDLINGSPROGRAM?

Effekterna av att de strategiska målen uppnås skall komma medborgaren till godo. Men åtgärderna i handlingsprogrammet berör i första hand personal i Malmö stad. Det är förbättrade och förändrade arbetssätt som ger en möjlighet att uppnå målen i handlingsprogrammet vilket är en förutsättning för att de strategiska målen ska kunna uppnås. Ansvar för genomförandet kommer till största delen att vila på förvaltningarna. Olika avdelningar på stadskontoret är ansvariga för uppföljningen av åtgärderna men också delaktiga i stödet till förvaltningarna. Folkhälsoenhetens uppgift är att både stödja förvaltningarna i utförandet och stadskontorets avdelningar i uppföljningsarbetet.

MÅL FÖR FOLKHÄLSOENHETEN Program mål för samverkan, information och stöd

Det finns ett kunskapscenter kring sexuell hälsa, där folkhälsoenheten är en del, som kan ge professionellt stöd åt Malmös stads förvaltningar.

Åtgärder

- Skapa ett kunskapscenter mellan olika aktörer regionalt där Malmö stad och Region Skåne är drivande. Utveckla samarbetet/samverkan med högskolor och universitet i Öresundsregionen, intresseorganisationer, regionala organisationer och kommuner i närområdet.
- Alla enheter som arbetar med frågor inom ämnesområdet sexuell och reproduktiv hälsa erbjuds kunskapsutveckling och stöd.
- Förekomst och utbredning av STI (Sexuellt Transmitterad Infektion), hiv, aborter, köns-symptning och sexuell våld samt andra tecken på sexuell ohälsa presenteras till exempel via hemsida, nyhetsbrev, seminarier och kampanjer.

Indikator

- Att det finns ett kunskapscenter där Malmö stad och Region Skåne är samarbetspartners.
- Att det finns en samordnad information från kompetenscentret för olika områden inom sexuell hälsa.

Ansvar för genomförande och uppföljning: Folkhälsoenheten, stadskontoret.

MÅL FÖR ALLA FÖRVALTNINGAR

Malmö skall vara ett föredöme som arbetsgivare vilket inkluderar ett aktivt arbete mot olika typer av diskriminering. Detta arbete är en förutsättning för ett icke diskriminerade förhållande i mötet med medborgaren. Handlingsprogrammet för arbete med Sexuell hälsa skall följa inriktningen i Malmö stads personalpolicy och motsvarande policies i förvaltningarna. Arbetsgivarpolitiska avdelningen arbetar med samtliga diskrimineringsgrunder.

Programmål för sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck

I Malmö stads förvaltningar finns ett förebyggande arbete mot sexuella trakasserier och diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.

Åtgärder	Indikator
<ul style="list-style-type: none">● Förvaltningarna skall verka för att områdena sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck inkluderas i förvaltningarnas jämställdhets- eller mångfaldsplaner.● Alla chefer och medarbetare på personal-/HR-avdelningar samt övriga med uppdrag att arbeta med diskriminering erbjuds utbildning i hur man arbetar mot detta eller mot trakasserier av personer med annan sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.● Att det återkommande, till exempel på arbetsplatsträffar, finns en möjlighet till dialog om vad kränkning på grund av sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck innebär.	<ul style="list-style-type: none">● Andel av förvaltningarnas jämställdhets- och mångfaldsplaner som innehåller målsättningar för att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.● Andel chefer/medarbetare som genomgått mångfaldsutbildning.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Arbetsgivarpolitiska avdelningen och folkhälsoenheten, stadskontoret.

Programmål för sexuella trakasserier

Det är tydligt uttalat i Malmö stads verksamheter att sexuella trakasserier är oacceptabla.

Åtgärder

- Att undersöka möjligheten för ett system med kontaktpersoner inom enheter/förvaltningar, dit medarbetare och medborgare (till exempel elever och vårdtagare) kan vända sig om de blivit utsatta för en sexuellt kränkande behandling.
- Att det finns möjlighet till dialog om vad kränkning på grund av kön innebär till exempel vid arbetsplatsträffar.

Indikator

- Andel medarbetare i medarbetarenkäten som anger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Arbetsgivarpolitiska avdelningen och folkhälsoenheten, stadskontoret.

BARN OCH UNGDOM

Handlingsprogrammet för arbete med Sexuell hälsa skall följa inriktningen i Malmös skolplan.

Programmål för anpassad samlevnadsundervisning inom förskolan

Barns sexualitet är ett tabubelagt ämne. Idag finns inte en samlad kunskap om hur Malmös förskolor arbetar med sex- och samlevnadskunskap för barn eller vilka behov man har av stöd eller utbildning. Personalen på förskolorna har pedagogiska kunskaper i hur man arbetar med en åldersanpassad sex- och samlevnadskunskap (Socialstyrelsen, 2000).

Åtgärder

- En inventering görs i förskolan om hur man arbetar med sexualitet vilket inkluderar till exempel kroppskänedom, integritetsfrågor och normalt/ornormalt beteende.

Indikator

- Att minst två förskolor per stadsdel deltar i inventeringen.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Avdelningen för barn och ungdom och folkhälsoenheten, stadskontoret.

Programmål för sex- och samlevnadsarbetet på grundskola och gymnasium

Det finns kriterier för hur ett bra sex- och samlevnadsarbete på skolor skall vara utformat.

Antalet skolor som beskriver sex- o samlevnadsarbetet i den lokala arbetsplanen skall öka.

Insatserna följs upp i skolornas kvalitetsredovisning.

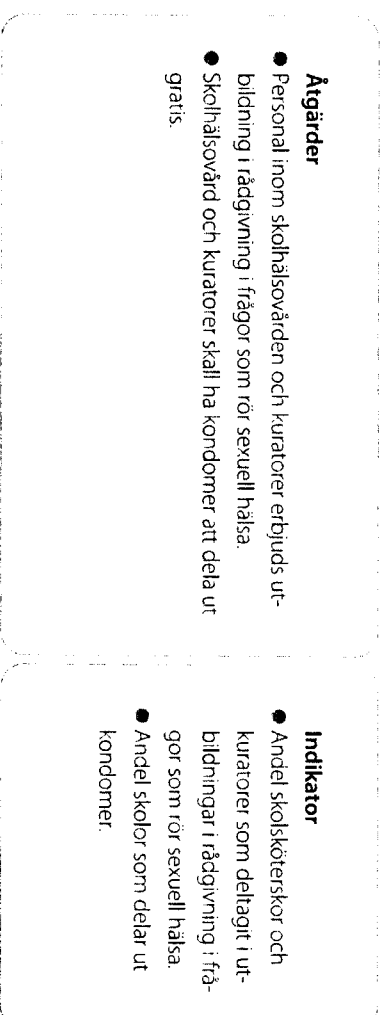
Åtgärder	Indikator
<ul style="list-style-type: none">● Kriterier för ett bra sex- och samlevnadsarbete tas fram i samarbete med stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen.● Sex- och samlevnadsarbetet beskrivs i skolornas lokala arbetsplaner.● Sex- och samlevnadsarbetet följs upp i skolornas kvalitetsredovisning.	<ul style="list-style-type: none">● Andel skolor som beskriver sex- o samlevnadsarbetet i lokala arbetsplaner.● Att sex- och samlevnadsarbetet följs upp i skolornas kvalitetsredovisning.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Avdelningen för barn och ungdom och folkhälsoenheten, stadskontoret och utbildningsförvaltningens kansli.

Programmål för rådgivning i frågor som rör sexuell hälsa för skolhälsovården och kuratorer

Skolsköterskor och kuratorer har adekvata kunskaper att arbeta med rådgivning i frågor som rör sexuell hälsa.

Ansvaret för genomförande och uppföljning:

Avdelningen för barn och ungdom och folkhälsoenheten, stadskontoret samt utbildningsförvaltningens kansli.

INDIVID OCH FAMILJ

Ansvarare för insatser kring sexuellt våld, köp och försäljning av sexuella tjänster delas mellan Malmö stad och flera externa organisationer till exempel Region Skåne och polisen men också mellan olika förvaltningar i staden. Handlingsprogrammet för arbete med Sexuell hälsa skall samordnas med loF-planen, kvinnofridsprogrammet och handlingsplanen mot prostitution etc.

Programmål för sexuellt våld

I Malmö stads förvaltningar finns det ett förebyggande arbete mot olika former av sexuellt våld, tvång eller utnyttjande.

Åtgärder	Indikator
<ul style="list-style-type: none">● Genomgång av hur förvaltningar arbetar med sexuellt våld, hedersrelaterat våld och med flickor som riskerar könsstympning.● Att utveckla förebyggande insatser mot sexuellt våld hos barn och unga.	<ul style="list-style-type: none">● Att det finns en dokumentation av hur förvaltningar arbetar med sexuellt våld, hedersrelaterat våld och med flickor som riskerar könsstympning.● Att det finns en dokumentation om fungerande förebyggande metoder mot sexuellt våld hos unga.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Avdelningen för individ och familj och folkhälsoenheten, stadskontoret.

Programmål för information om hiv/STI till köpare och säljare av sexuella tjänster, individer inom missbruk och hemlöshet samt socialt utsatta ungdomar med riskbeteende

Köpare och säljare av sexuella tjänster, intravenösa missbrukare och hemlösa samt socialt utsatta ungdomar med riskbeteende får information kring hiv/STI och blodburna sjukdomar när de har kontakt med socialtjänsten.

Åtgärder

- Ett utbildningsmaterial i hur man informerar kring förebyggande av hiv/STI och blodburna sjukdomar tas fram.
- Personal, som träffar köpare och sexuella tjänster, intravenösa missbrukare och hemlösa med riskbeteende, skall utbildas i hur man informerar kring hiv/STI och blodburna sjukdomar.

Indikator

- Andel av personal som har utbildats i att förebygga hiv/STI och blodburna sjukdomar.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Avdelningen för individ och familj och folkhälsoenheten, stadskontoret.

VÅRD OCH OMSORG

Programmål för minskad smittspridning och diskriminering

All personal som arbetar nära, eller med vårdtagare vet hur man skall förebygga spridning av blodburna sjukdomar till exempel hiv och hepatit.

Ingen vårdtagare med blodburn sjukdomsdiagnos skall diskrimineras.

Åtgärder

- Vård- och omsorgspersonal erbjuds utbildning kring diskriminering och om hur blodburna smitta förebyggs.

Indikator

- Andel av vård- och omsorgspersonal som blivit utbildade kring diskriminering och om hur blodburna smitta förebyggs.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

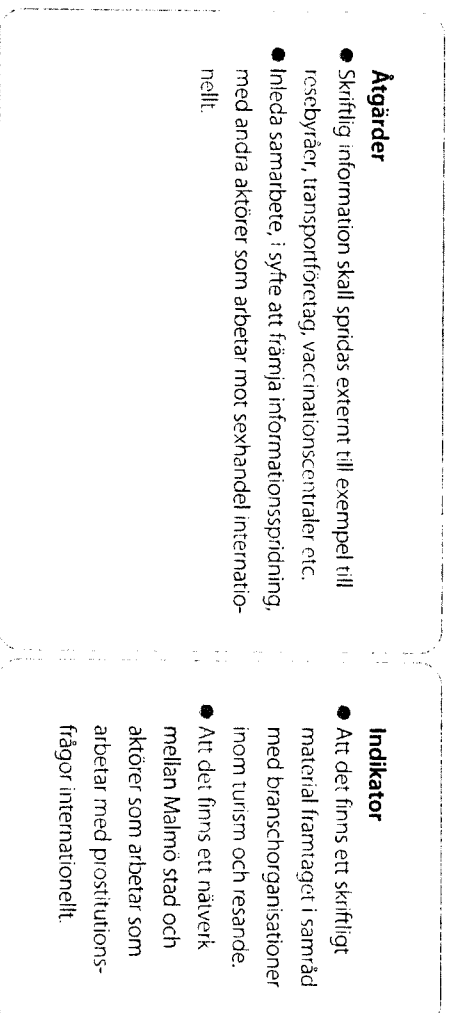
Avdelning för vård och omsorg och folkhälsoenheten, stadskontoret.

ÖVRIGA RISKUTSATT A GRUPPER

Det finns andra viktiga insatsområden som faller utanför enskilda organisationers -, förvaltnings- - eller enheters ansvar eller som delas mellan så många huvudmän att ingen kan sägas ha huvudansvar.

Program mål för turister och affärsresenärer som åker utomlands

Turister, affärsresenärer som åker utomlands har information om hiv/STI-risker och de skador som prostitution åstadkommer på individer som för samhälle.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Folkhälsoenheten, stadskontoret.

Programmål för nyanlända

Nyanlända (≤ 3 år efter ankomst) som finns i kommunal verksamhet i Malmö har information om möjligheten till hälsosamtal och läkarundersökning, vilket bör innehålla hiv/STI-tester. De har också tillgång till skriftlig information på hemspråket i frågor som rör sexuell hälsa.

Utveckla insatserna tillsammans med Region Skånes Centrum för folkhälsa och miljö (CFM) och andra aktörer inom verksamhetsområdet så att de utvecklas parallellt inom kommunen och regionen. Insatserna skall vila på en icke-diskriminerande grund.

Åtgärder

- Information kring sexuell hälsa, möjligheten till hälsosamtal och läkarundersökning skall spridas inom kommunala verksamheter där det finns nyanlända.

Indikator

- Andel vuxna personer som kommer till hälsosamtal och läkarundersökning.
- Andel vuxna som nåtts med information kring sexuell hälsa i kommunens verksamheter.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Folkhälsoenheten och avdelning för integration och arbetsmarknad, stadskontoret

Programmål för män som har sex med män

Kondomanvändning och säkrare sex-strategier skall öka i gruppen män som har sex med män.

Åtgärder

- Tillsammans med CFM och frivilligorganisationer utveckla en icke-diskriminerande information till gruppen män som har sex med män.

Indikator

- Andel män som har sex med män som använt kondom vid senaste samlaget.

Ansvar för genomförande och uppföljning:

Folkhälsoenheten, stadskontoret.

REFERENSER

- Brå (Brottsförebyggande rådet)
Hemsida under domänen www.brå.se publicerar brottsstatistik årligen.
Hatbrott 2008. Rapport 2009-10. Brottsförebyggande rådet, Stockholm, 2009.
- Forsberg, M. *Ungdomar och sexualitet. En forskningsöversikt år 2005.* Statens Folkhälsoinstitut, Stockholm 2006.
- Handu utredningsinstitut. *Mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning. Stockholm 2007.* (Utredningen gjord på uppdrag av De Handikappades Riksförbund, DHR, Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna, FUB, Neurologiskt Handikappades Riksförbund, NHR, Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade, RTP och Synskadades Riksförbund)
- Jämo. *Kunskapsöversikt Sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön i arbetslivet. Jämställdhetsombudsmannen, Stockholm 2006.*
- Martens P L, m fl. *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007* Kapitel: Sexualbrott. Brottsförebyggande rådet, Stockholm, 2008.
- Lewin B. *Sex i Sverige, om sexuallivet i Sverige 1996.* Folkhälsoinstitutet, Stockholm, 1998.
- Länstyrelsen m fl. *Samverkansplan mot människohandel för sexuella ändamål i Skåne 2004.*
- Region Skåne.
Strategi för sexuell och reproduktiv hälsa i Skåne, Region Skåne, 2004.
Hälsöförhållande i Skåne. Folkhälsoenkät Skåne 2008. Malmö 2009.
- WHO,
Defining sexual health. Report of a technical consultation on sexual health, 28–31 January 2002, Geneva, 2006.
Education and treatment in human sexuality: the training of health professionals. Geneva, WHO Technical Report Series No. 572. Geneva 975.

WHO har definierat och problematiserat begreppen "sexualitet" och "sexuell hälsa" bland annat i dessa skrifter. Blandade citat ur dessa har använts i olika dokument och uppslagsböcker bl a Nationalencyklopedin. Skrivningen i den aktuella strategin är en kort sammanfattning av längre texter.

Roth, N, m fl. Hälsa på lika villkor. Hälsa och livsvillkor bland hbt-personer. Statens folkhälsoinstitut. Stockholm 2006.

Smittskyddsinstitutet. På Smittskyddsinstitutets hemsida inom domänen www.smittskyddsinstitutet.se finns nationell statistik och analyser för hiv och STI.

Smittskydd Skåne. På Smittskydds Skånes hemsida inom domänen www.skane.se finns aktuell statistik för hiv och STI i Skåne och Malmö.

Socialdepartementet.

Bättre förutsättningar för det förebyggande arbetet. Idépromemoria från Socialdepartementets arbetsgrupp för förebyggande av oönskade graviditeter.

S 2008/3709/HS, Socialdepartementet, Stockholm 2009

Nationell plan mot kvinnlig könsstympning. Stockholm 2003.

Socialstyrelsen

Aborter 2008. Sveriges officiella statistik, Hälsa & Sjukvård, Stockholm 2009.

Nationell handlingsplan för klamydiaprevention med fokus på ungdomar och unga vuxna 2009-2014. Stockholm 2009.

Nationell kommunikationsstrategi. Stockholm 2008.

Att förebygga oönskade graviditeter. Kartläggning, beskrivning och analys av verksamhetens arbete med unga och unga vuxna. Stockholm 2008.

Sexuella övergrepp mot barn. En kunskapsöversikt. SoS-rapport 2001:1. Stockholm 2001.

Barns sexualitet och sexuella beteende. Expertrapport, Stockholm 2000

Sexuella övergrepp mot barn - Orsaker och risker. Expertrapport 1997.

Statistiska centralbyrån.

Arbetsvillkor och utsatthet – en studie genomförd som ett led i arbetet att motverka diskriminering eller kränkande särbehandling beroende på sexuell läggning. 2003

Stadskontoret
Telefon: 040-34 10 00
www.malmo.se/folkhalsa

Remissinstanser

Strategi och handlingsprogram för sexuell hälsa i Malmö stad 2010-2017 remitteras till:

- Fritidsnämnden
- Sociala resursnämnden
- Utbildningsnämnden
- Stadsdelsfullmäktige Centrum
- Stadsdelsfullmäktige Fosie
- Stadsdelsfullmäktige Husie
- Stadsdelsfullmäktige Hylle
- Stadsdelsfullmäktige Kirseberg
- Stadsdelsfullmäktige Limhamn/Bunkeflo
- Stadsdelsfullmäktige Oxie
- Stadsdelsfullmäktige Rosengård
- Stadsdelsfullmäktige Södra Innerstaden
- Stadsdelsfullmäktige Västra Innerstaden
- Gymnasieskolornas Elevråd genom utbildningsförvaltningen
- Nätverket för gymnasiefritidskolorna
- PIK – Paraplyorganisationen för icke-kommunala förskolor och skolor
- Region Skåne
- Fackliga organisationer
- ST
- SACO
- TCO
- SKTF
- Vårdförbundet
- Lärarförbundet
- Lärarnas Riksförbund
- HRF
- HTF
- LO
- SSR
- Svenska kommunalarbetsförbundet
- Intresseorganisationer
 - Noaks ark
 - Positiva gruppen
 - RFSL
 - RFSU